

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ОЗНАЙОМЧА)**

для здобувачів освіти **013 «Початкова освіта»**
освітньо-професійної програми **«Початкова освіта»**
першого «бакалаврського» рівня вищої освіти

УЖГОРОД – 2021

УДК 378.147

Методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики (ознайомча) для здобувачів освіти спеціальності 013 «Початкова освіта», освітньо-професійної програми «Початкова освіта», ОС «Бакалавр».

Укладачі: Товканець О.С., Маляр Л.В. – Ужгород: УжНУ, 2021.

Рецензенти:

Козубовська І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи;

Кухта М.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Розглянуто та схвалено до друку
на засіданні науково – методичної ради
факультету суспільних наук
(протокол №1 від 31.08. 2021 року)

Розглянуто та схвалено до друку
на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
(протокол №1 від 01.09. 2021 року)

Методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики (ознайомча) для здобувачів освіти спеціальності 013 «Початкова освіта». Призначено для здобувачів освіти, першого «бакалаврського» рівня вищої освіти. У методичних вказівках щодо проходження здобувачами освіти педагогічної практики висвітлюються організаційно-методичні засади практичної професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи. Описано організацію і керівництво практикою, загальні вимоги до оформлення звіту, критерії оцінювання, рекомендовані джерела інформації.

ВСТУП

Педагогічна практика є невід'ємною частиною освітньої програми та процесу навчання здобувачів освіти за спеціальністю 013 «Початкова освіта», освітньо – професійної програми «Початкова освіта».

Метою педагогічної практики є ознайомлення здобувачів освіти з основами педагогічної діяльності в початковій школі, особливостями педагогічної праці в умовах реформування освітньої галузі роботи закладів загальної середньої освіти, забезпеченні практичного пізнання студентами закономірностей практичної діяльності педагога та оволодінні способами її організації; розвитку вмінь виконувати конкретні завдання освітнього процесу згідно з умовами педагогічної діяльності; формування особистості сучасного вчителя на основі , потреби в самоосвіті.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми 013 «Початкова освіта» здобувачі освіти повинні:

знати сучасні вимоги до професійної компетентності вчителя; сутність, структуру педагогічного спілкування, педагогічний такт як одну з умов здійснення взаємодії педагога та учнів; сутність, сутність самовиховання як засобу професійної підготовки вчителів, його етапи, основні способи реалізації; планування виховної роботи класовода;

уміти вести цілеспрямоване педагогічне спостереження й аналізувати отримані результати; аналізувати виховний захід (індивідуальний, груповий, колективний), на основі аналізу роботи вчителя здійснювати рефлексію власних професійних умінь і складати програму професійного самовиховання;

Під час проходження педагогічної практики (ознайомчої) здобувачі вищої освіти набувають таких **компетентностей**:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного)

суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційнокомунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з батьками, іншими учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових, індивідуальних та етнічних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та реалізувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

СК-13. Здатність працювати в полікультурному середовищі.

ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ОЗНАЙОМЧА)

1.Ознайомлення із завданнями та змістом практики

Участь у настановчій конференції. Ознайомлення з метою, завданнями і змістом педагогічної практики, розподілом, вимогами до оформлення звітної документації. Визначення правил поведінки у освітньому закладі, прав й обов'язків студентів-практикантів.

2.Ознайомлення з базою практики

Знайомство з учителями початкових класів школи. Ознайомлення з матеріалами сайту навчального закладу (основні завдання закладу загальної середньої освіти, режиму роботи та матеріальної бази; особливостей організації освітнього процесу).

3.Ознайомлення з освітнім процесом початкової школи.

Відвідування уроків з метою визначення прийомів педагогічного спілкування та впровадження Концепції Нової української школи. Ознайомлення з портфоліо учнів та вчителів, специфіка створення.

Відвідування загальношкільного або класного виховного заходу. Ознайомлення з основними напрямками роботи закладу освіти; з особливостями організації освітнього процесу в інклюзивному середовищі; з особливостями планування та організації освітнього процесу.

4. Ознайомлення з впровадженням Концепції Нової української школи.

Ознайомлення з новим змістом освіти, Свідоцтвами досягнень учнів, освітніми платформами для навчання, зворотного зв'язку вчителя і учнів та підвищення кваліфікації учителів початкових класів.

5. Написання звіту про проходження педагогічної практики (ознайомчої).

Оформлення щоденника про проходження педагогічної практики, звіту про результати педагогічної практики; творче індивідуальне завдання (створення мідіапродуктів (презентацій, тощо) на тему «Сучасний вчитель початкової школи».

6.Захист результатів педагогічної практики

Презентація результатів педагогічної практики на підсумковій конференції.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Ознайомлення із завданнями та змістом практики.	5	5
2.	Ознайомлення з базою практики.	5	5
3.	Ознайомлення з освітнім процесом початкової школи.	20	20
4.	Ознайомлення з впровадженням Концепції Нової української школи.	30	30
5.	Написання звіту про проходження педагогічної практики (ознайомчої).	5	5
6.	Презентація результатів проходження педагогічної практики на звітній конференції.	5	5
Разом:		60	60

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Творче індивідуальне завдання (створення мідіапродуктів (презентацій, тощо) на тему «Сучасний вчитель початкової школи».

ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Перед початком педагогічної практики (ознайомчої) проводиться настановча конференція, на якій студентів ознайомлюють зі змістом, завданнями, організацією практики. Впродовж педагогічної практики (ознайомчої) здобувачі вищої освіти, яку проходять в закладі загальної середньої освіти спостерігають за освітнім процесом під керівництвом.

Після закінчення педагогічної практики (ознайомчої) проводиться підсумкова конференція, на якій здобувачі вищої освіти презентують результати практики у вигляді звітів (презентацій), підводяться підсумки, аналізуються результати, обговорюються проблеми практики. Оцінювання діяльності здобувача вищої освіти під час проходження педагогічної практики (ознайомчої) здійснюється за такими критеріями:

- активність, творчість, якість виконання роботи;
- результати аналізу освітнього процесу;
- якщо студент не з'явився на педагогічну практику (ознайомчу) без поважних причин (5 і більше разів), то він не може претендувати на оцінення результатів його діяльності під час практики.

Загальні вимоги до здобувачів вищої освіти під час проходження педагогічної практики (ознайомчої):

- виконувати передбачені програмою практики завдання теоретичного та практичного характеру;
- вести облік виконаної роботи у щоденнику педагогічної практики; – спостерігати за освітнім процесом початкової школи;
- підготувати звіт про виконану роботу.

Для організації і контролю за її проходженням кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи призначає керівника практики.

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ, ДОПУСКУ ДО ЗАХИСТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Загальні вимоги до оформлення звіту. Звіт повинен мати титульну сторінку, на якій вказано назву практики, ім'я та прізвище здобувача вищої освіти, курс. Змістовна частина звіту повинна містити відомості про результати виконання студентом індивідуальних завдань у довільній формі. Висновки щодо практики повинні містити самоаналіз сформованих професійних умінь і навичок, рекомендації і побажання щодо змісту програми й форми проведення практики. До звіту додається щоденник практики, в якому відображається зміст виконаних робіт, характеристики роботи здобувача вищої освіти від бази практики та від керівника практики.

ПОРЯДОК ДОПУСКУ ЗВІТУ ДО ЗАХИСТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Звіт студента перевіряється та затверджується керівником практики від бази практики. До захисту допускається звіт, який зданий на кафедру загальної педагогіки та педагогіки вищої школи у встановлений термін та оформлений згідно вимог.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Усний контроль, письмовий контроль, оцінювання презентацій, диференційований залік.

Звітна документація

- 1.Щоденник практики.
- 2.Звіт про проходження практики.
- 3.Творче індивідуальне завдання (створення мідіапродуктів (презентацій, тощо) на тему «Сучасний вчитель початкової школи».

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Оцінка **відмінно** (A) виставляється здобувачу вищої освіти, який під час захисту повністю розкриває зміст звіту, представляє матеріали практики з обґрунтованими висновками. Подає вчасно звітну документацію.

Оцінка **добре** (B) виставляється здобувачу вищої освіти, який повністю розкриває зміст звіту. Подає вчасно звітну документацію. Не допускає неточностей у відповідях на додаткові запитання, проте у звіті є незначні помилки

Оцінка **добре** (C) виставляється здобувачу вищої освіти, який повністю розкриває зміст звіт. Подає вчасно звітну документацію. Допускає неточності у відповідях на додаткові запитання, у звіті є незначні помилки

Оцінка **задовільно** (D) виставляється здобувачу вищої освіти, який частково розкриває зміст звіту. Подає звітну документацію не у встановлений термін. Допускає суттєві неточності у відповідях на додаткові запитання, у звіті є помилки.

Оцінка **задовільно** (E) виставляється здобувачу вищої освіти, який частково розкриває зміст звіту. Подає звітну документацію у встановлений термін. Допускає суттєві неточності у відповідях на додаткові запитання, у звіті є граматичні та фактичні помилки.

Оцінка **незадовільно** (FX) виставляється здобувачу вищої освіти, який не розкриває зміст звіту. Подає звітну документацію не у встановлений термін. Допускає суттєві неточності у відповідях на додаткові запитання, у звіті є значні граматичні та фактичні помилки.

Оцінка **незадовільно** (F) виставляється здобувачу вищої освіти, який не виконав програми практики, не представив звітну документацію.

Оцінювання окремих видів роботи з педагогічної практики

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів
Щоденник практики	20
Звіт про проходження педагогічної практики	10
Презентація щодо проходження педагогічної практики	10
Виконання індивідуальних завдань	20
Захист педагогічної практики на звітній конференції	40
Разом	100

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ СПОСТЕРЕЖЕННЯ

1. Які форми навчальної та виховної роботи застосовують в закладі загальної середньої освіти?
2. Назвіть особливості педагогічної діяльності вчителя.
3. Що зі змісту виховних заходів було найкраще сприйнято учнями?
4. Чи оперативно здійснюється перехід від організації (привітання) до вивчення нового матеріалу?
5. Розкрийте вимоги до особистості вчителя.
6. Організація самовиховання майбутнього вчителя.
7. Якими питаннями заохочує вчитель учнів до участі в дискусії й висловлення власних думок?
8. Які прийоми вчитель застосовує у вивченні нового матеріалу (цікавим змістом уроку; ігровими прийомами; роботою в групах, що дає можливість учням спільно обговорювати питання й вирішувати завдання тощо)?
9. Чи враховує вчитель індивідуальні особливості учнів (використання різнорівневих завдань; індивідуальних карток; індивідуальних і диференційованих домашніх завдань тощо)?
10. Чи була використана рефлексія за підсумками уроку? Чи змінився настрій дітей наприкінці уроку?
11. Назвіть критерії оцінювання учнів початкових класів. Обґрунтування оцінювання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87). Режим доступу: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/59891/
2. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України [від 01. 07. 2019 р.№ 1/11-5966](#).
3. Методичні рекомендації про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році. Режим доступу: <https://www.skhoollife.org.ua/list-ministerstva-osvity-i-nauky-ukrayiny-1-11-5966-vid-01-07-2019-shhodo-metodychnyh-rekomendatsij-pro-vykiadanna-navchalnyh-predmetiv-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osvity-u-2019-2020-navchalnomu-r/>
4. Закон України «Про освіту». URL: zakon. rada. Gov
5. Закон України «Про вищу освіту» URL: zakon. rada. Gov
6. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 168 с.
7. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. / Г.М. Мешко.– К.: Академвидав, 2012. – 200 с.
8. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. / М.М. Фіцула. – Вид. 3-тє, перероб. і доп. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2011. – 168 с.
9. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: теорія і практика формування оцінювання у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти». Київ: Генеза, 2019. – 64 с.
10. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / za zag. red. N. M. Bibik. – Київ: Літера ЛТД, 2019. – 208 с.
11. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти: навчально-методичний посібник / Кірик М. Ю., Данилова Л. І. – Львів: Світ, 2019. – 136 с.
12. Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / pid zag. red. Bibik N. M. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
13. Пащенко М.І. Педагогіка [Електронний ресурс]: навчальний посібник. Реком. МОНУ/ М.І. Пащенко, І.В. Красноштан. – ЦУЛ, 2014. – 228 с.

- 14.Професійний стандарт «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти» затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2020 року № 2736.
- 15.Тлумачно-термінологічний словник з методології наукового педагогічного дослідження. Суми: СОІППО, 2012. – 36 с.
- 16.Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.
- 17.Шатохіна Т. Підготовка вчителя до спілкування з учнями. Шкільний світ. – 2013. – №7. – С. 3–7.

Інформаційні ресурси

1. Сайт МОНМС України. URL: www.mon.gov.ua
- 2.Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського. URL: <https://dnpb.gov.ua>.

ДОДАТКИ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

Студента (ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет, інститут _____

Кафедра _____

Освітній рівень _____

Спеціальність _____

Освітня програма _____

Курс, група _____

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Студент(ки) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на базу практики

(найменування бази практики)

М. П. «_____» _____ 20____ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з бази практики

(найменування бази практики)

М. П. «_____» _____ 20____ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Календарний графік проходження практики

№ пп	Назва робіт	Тижні проходження практики					Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	
1	2	3	4	5	6	7	8

Керівники практики:

від закладу вищої освіти _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

від навчального закладу _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Відгук і оцінка роботи студента на практиці

(найменування бази практики)

Керівник практики

від навчального закладу _____

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

М.П.

«_____» _____ 20 ____ року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

ЗВІТ
про проходження педагогічної (ознайомчої) практики

Підготувала студентка 1 курсу
Спеціальності 013 «Початкова освіта»

Ужгород – 2021 рік

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	3
2. ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (ОЗНАЙОМЧА).....	6
3. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ.....	8
4. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ.....	10
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	14
6. ДОДАТКИ.....	16